LAUSUNTO

21.11.2022

Opetus- ja kulttuuriministeriö
otakantaa.fi

Asia: LUMA-strategian toimenpidesuunnitelma

Sivista pitää hyvänä, että kansallista LUMA-strategiaa konkretisoidaan toimenpidesuunnitelmalla. Ehdotettujen toimenpiteiden laaja kirjo kertoo siitä, että osaamistason nostamiseksi ei ole yhtä yksittäistä keinoa, vaan LUMA-osaamisen kehittämiseen voidaan – ja pitää – vaikuttaa monella rintamalla. Sivista katsoo kuitenkin, että toimenpiteissä on kirkastamisen ja tiivistämisen varaa – erityisesti niiltä osin, kun toimenpiteet eivät ole selkeästi yhteydessä nimenomaan LUMA-osaamisen kehittämiseen.

Seuraavassa yksityiskohtaisia huomioita esitetyistä toimenpiteistä:

1: Sivista pitää hyvänä, että varhaisten vuosien merkitys osaamisen perustana saa toimenpidesuunnitelmassa huomiota. Selvityshanke vaikuttaa varsin laajalta melko suppealle aikajänteelle (2024) ilman tarkempaa rajausta. Onko tarkoituksena kartoittaa esimerkiksi varhaiskasvatussuunnitelman tai opetussuunnitelman perusteiden riittävä ohjaavuus tai varhaiskasvatuksen, esi- ja alkuopetuksen opettajien LUMA-taustaa?

2: Sivista pitää perusteltuna, että koulutusmääristä päätettäessä keskeisenä perusteena on työelämän osaajatarve.

6: Poistettavissa. Korkeakoulujen jatkuvan oppimisen strategian lähtökohtana ei ole LUMA-strategian toimeenpano.

7: Sivista painottaa, että korkeakoulujen opiskelijavalintojen pisteytyksistä päättäminen on korkeakoulujen autonomian piirissä. Korkeakouluilla on kuitenkin ollut vahva tahtotila varmistaa LUMA-osaamisen riittävä taso ja laajuus. Opiskelijavalintojen käytännöt ovat keskeinen instrumentti LUMA-osaamista kehittävien valintojen tekemiseen toisella asteella.

8: Sivista ehdottaa seurannan jäntevöittämiseksi, että toimenpiteisiin lisätään mittareiden laadinta seurannan välineeksi. Lisäksi Sivista ehdottaa lisäystä siitä, että LUMA-strategiaa toimeenpiteet mukaan lukien päivitetään aina TKI-tiekarttaa päivitettäessä.

9: Sivista ehdottaa lisättäväksi, että täydennyskoulutusten sijaan toimenpiteeseen kirjattaisiin laajemmin osaamisen kehittämisestä. Näin opettajien osaamisen kehittäminen ei typisty yksittäisiin koulutuksiin, vaan oppilaitoksissa omaksutaan laajemmin oppivan yhteisön toimintakulttuuria noudattelevia osaamisen jakamisen käytänteitä. Toimenpiteen toinen kohta voidaan muotoilla esimerkiksi: ”Tuetaan luokanopettajien matemaattis-luonnontieteellisen osaamisen ja LUMA-alojen aineenopettajien pedagogisen osaamisen kehittämistä esimerkiksi täydennyskoulutuksilla ja osaamisen jakamisella oppilaitoksissa.

13: Toimenpiteessä mainitaan vain lukioiden ja korkeakoulujen välinen yhteistyö, mutta vastuutahoina on mainittu kaikki toisen asteen koulutuksen järjestäjät. Toisaalta korkeakoulut puuttuvat vastuutahona. Viittaus lukiolakiin on poistettavissa – ei ole toimenpide.

14: Poistettavissa, toimenpide-ehdotus vaikuttaa erityisesti LUMA-aineisiin painottuneiden pedagogisten opettajajärjestöjen ja sidosryhmien perustoiminnalta, eikä sisällä varsinaista toimenpidettä.

Sivistystyönantajat ry ▪ Eteläranta 10, FI-00130 Helsinki, Finland
Tel. +358 9 1728 5700 ▪ www.sivista.fi

15: Poistettavissa. Ammatillisen koulutuksen reformi on kokonaisuus, jota arvioidaan omana prosessinaan – epäselvää,

16: Poistettavissa, tai vaatii täsmentämistä. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa on jo todettu tavoite vahvistaa myönteistä suhtautumista matematiikkaan, johon varhaiskasvatuksen toteutuksessa leikki on luonteva väline.

17: Poistettavissa, tai vaatii täsmentämistä. Toimenpiteessä ei täsmennetä, mihin koulutusasteeseen ehdotus liittyy. Fyysisten opintokäyntien sijaan yhdenvertaisten mahdollisuuksien näkökulmasta voisi olla tarkoituksenmukaista kehittää etäyhteyksiä hyödyntävää tutustumista korkeakoulujen LUMA-osaamista vaativaan koulutustarjontaan.

20: Poistettavissa. Perusopetuksen päättöarvioinnin kriteerien kuvaaminen ei liity erityisesti LUMA-osaamisen vahvistamiseen, vaikka arvioinnin kehittäminen onkin keskeistä.

22: Poistettavissa. Lukion laatustrategia on jo valmistunut, eikä siinä ole erityistä painopistettä LUMA-osaamisen vahvistamiseen liittyen. Ennen kaikkea laatustrategian fokuksessa on laadunhallinnan käytännöt, eikä niinkään toimenpiteet osaamisen vahvistamiseksi.

23: Poistettava. Sivista katsoo, että opettajarekisterin voisi jäykistää kasvatus- ja koulutusalan työmarkkinoita ja lisätä oppilaitosten johdon hallinnollista työtä. Rekisteri itsessään ei ole väline LUMA-aineiden opettajien saatavuuden varmistamiseen. Opettajarekisteri ei ole myöskään erityisesti LUMA-osaamisen vahvistamiseen liittyvä toimenpide.

25: Matematiikan syventävien opintojen tarjonnan lisääminen lienee tarkoituksenmukaista toteuttaa verkko-opiskelumahdollisuuksia kehittämällä. Erityisen koulutustehtävän lukioiden sijaan vastuutahona voisi luontevasti olla ne erityisen koulutustehtävän lukiot, joilla on valtakunnallinen kehittämistehtävä.

Lopuksi Sivista toteaa, että toimenpiteiden vastuutahojen lisäksi myös kustannusvaikutukset tulee arvioida ja varmistaa niihin liittyvän resursoinnin riittävyys. Sivista katsoo, että myös voimavarojen tarkoituksenmukaisen ja riittävän kohdentumisen kannalta on tarpeen priorisoida esitettyjä toimenpiteitä.

Helsingissä 21.11.2022

Sivistystyönantajat ry

Heikki Holopainen, päällikkö

Annakaisa Tikkinen, elinkeinopoliittinen asiantuntija
annakaisa.tikkinen@sivista.fi, puh. +358403566082

Sivistystyönantajat edustaa 340 koulutus- ja tutkimusalan sekä kasvatus- ja kulttuurialan työnantajaa. Jäsentemme palveluksessa on noin 60 000 palkansaajaa. Olemme Elinkeinoelämän keskusliiton EK:n jäsen.

Sivistystyönantajat ry ▪ Eteläranta 10, FI-00130 Helsinki, Finland
Tel. +358 9 1728 5700 ▪ **www.sivista.fi**